

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov č. 781
4. Názov projektu	Cesta k úspechu cez rozvoj kompetencií žiakov ZŠ s MŠ Skalité - Kudlov
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Q897
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	25.3.2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov č. 781
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Mária Revayová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.zskskalite.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie: Organizačné stretnutie klubu, diskusia

Krátka anotácia: Metódy na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti

Kľúčové slová: rozvíjanie, metódy, gramotnosť, stratégia

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

- Privítanie
- Diskusia a rozbor aktuálnych dostupných informácií na tému Metódy na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti

„Porozumenie textu, hlavne učebného textu, je dôležitou podmienkou „vstupu“ žiaka do učiva. Učenie sa nie je zmysluplné a nie je efektívne, keď v ňom chýba porozumenie. Čítanie s porozumením však nie je len nástrojom osvojovania si učiva, ale aj základom chápania sveta. Bez porozumenia žije človek v nevedomosti, je nesamostatný, možno ním ľahšie manipulovať. Porozumenie textov (školských i mimoškolských) hrá mimoriadnu úlohu vo vývine dieťaťa. Keďže text prináša nové informácie, núti ho myslieť, uvažovať, formuje jeho hodnoty a ovplyvňuje postoje k svetu.“ (Gavora, 2008)

Čítanie je jednou zo schopností, ktorú bude človek využívať po celý život. Čitateľskú gramotnosť môžeme charakterizovať ako komplex vedomostí a zručností jedinca, ktoré mu umožňujú zaobchádzať s písomnými textami bežne sa vyskytujúcimi v životnej praxi.

Ide o zručnosť vedieť texty nielen prečítať a rozumieť im, ale aj vyhľadávať, spracovávať a porovnávať informácie obsiahnuté v texte, reprodukovat obsah textu a iné. Pozrite si prehľad a

stručnú charakteristiku niektorých vybraných metód alebo činností, ktoré prispievajú k rozvoju čitateľskej gramotnosti u žiakov. Pri uvedených metódach si treba vopred premyslieť, ako žiakov naučiť touto metódou pracovať, lebo nejde iba o jednorazovo použiteľné metódy, ale aby priniesli úžitok, treba sa nimi zaoberať dlhší čas.

Čítanie s otázkami vo dvojiciach

Metóda vhodná do fázy po čítaní. Žiaci pracujú vo dvojiciach. Ku zvolenému úseku textu tvoria otázky a navzájom si ich kladú. Najlepšie je na začiatku určiť počet otázok. Mali by to byť otázky, ktoré pomáhajú porozumieť napísanému, i tomu, ako je to myslené. Metódou žiakov vedieme k návyku, že nad textom sa vždy vynárajú otázky, učíme ich formulovať skúmané otázky a uvedomiť si účel čítania, rozvíjame samostatnosť v porozumení. Na záver aktivity môžeme vyzvať dvojice, aby ostatným prezentovali najzaujímavejšiu, najťažšiu či najvtipnejšiu otázku.

Čítanie s predvídaním

Metóda prepája v krátkych cykloch všetky tri fázy: pred čítaním, počas čítania i po ňom. Spoločný text čítajú žiaci postupne po častiach. K nim vždy každý žiak samostatne predvída, o čom sa bude čítať. Následne svoje predpovede preberie vo dvojici, v skupine, príp. v celej triede (podľa konkrétnej situácie), potom číta a po čítaní si spolu s triedou ujasní, ako sa text rozvíjal a ako sa to zhoduje alebo rozchádza s predpoveďami žiakov. Nejde o žiadne hádanie, ale o podložené vyvodzovania odhadu z náznakov v texte a z vlastnej čitateľskej a životnej skúsenosti a znalosti.

Vyhľadávanie kľúčových slov

Aktivita sa využíva vo dvoch podobách: pred čítaním ako nástroj na predvídanie, po čítaní ako nástroj reflexie. Pri využití pred čítaním učiteľ z pripraveného spoločného textu premyslene vyberá kľúčové slová a predkladá ich triede, aby sa každý žiak na ich základe mohol pokúsiť o odhad možného obsahu a rozvoja príbehu. Rôzne návrhy sa porovnávajú a následne konfrontujú s originálnym textom, napríklad pri čítaní s predvídaním. S využitím kľúčových slov pri čítaní textu vyhľadávajú a navrhujú kľúčové slová sami žiaci a učia sa tým, čo v texte hrá významnú a čo vedľajšiu úlohu, od ktorých bodov (výrazov) sa dej alebo problém rozvíja. Pripravujú sa tak na zručnosť sumarizovania.

Pojmová mapa

Pojmová mapa je grafickou schémou obsahu textu. Ak žiak dostane úlohu, aby načrtnol pojmovú mapu textu, napíše na papier všetky hlavné pojmy učiva (obyčajne ako uzly grafu) a pospája ich spojnicami – čiarami, ktoré vyjadrujú vzťahy medzi týmito pojmi. Pojmová mapa vyjadruje pojmy daného textu vo dvojdimenzionálnom priestore. Umožňuje vyjadrovanie nadradenosti a podradenosti jednotlivých pojmov, teda umožňuje aj diagnostikovať ich hierarchické chápanie. Okrem toho môže vyjadrovať následnosť dejov a procesov. Žiak môže zobrazit':

- lineárne vzťahy – vzťahy na rovnakej pojmovej úrovni,
- hierarchické vzťahy – vzťahy nadradenosti a podradenosti,
- siete vzťahov – vyjadrenie vzťahov medzi všetkými pojmi.

Činnosti (mentálne stratégie) súvisiace s porozumením textu

Každý človek pri čítaní využíva určité procesy (činnosti, mentálne stratégie), ktoré mu umožňujú porozumieť textu (pochopiť text). v odbornej literatúre tieto procesy nazývame procesy čitateľskej gramotnosti alebo procesy potrebné na úplné porozumenie textu.

Členovia klubu sa oboznámili s procesmi čitateľskej gramotnosti:

1. *Získavanie informácií:* porozumenie explicitne vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie primárne z textu, dôraz na jednotlivé časti textu, vyhľadávanie slov, slovných spojení, myšlienok, definícií v texte ap., a to doslovne alebo synonymicky, presná informácia v texte, nie sú potrebné predchádzajúce teoretické poznatky. Bloomova taxonómia: zapamätať si.
2. *Utváranie širšieho porozumenia:* vyvodenie priamych záverov primárne z textu, dôraz na vzťahy v celom texte, definovanie hlavnej myšlienky textu, vytvorenie názvu textu, rozlíšenie podstatných informácií od nepodstatných v texte, zistenie základných údajov z grafu, tabuľky, mapy, diagramu v texte ap. Bloomova taxonómia: porozumieť.
3. *Rozvíjanie interpretácie:* interpretácia a integrácia myšlienok a informácií z textu, dôraz na vzťahy medzi časťami celku, logické spracovanie informácií v texte, nachádzanie súvislosti medzi jednotlivými myšlienkami v texte, vyvodzovanie záverov z textu, hľadanie podporných dôkazov v texte ap. Bloomova taxonómia: aplikovať, analyzovať.
4. *Uvažovanie o obsahu textu a jeho hodnotenie:* skúmanie a kritické hodnotenie obsahu textu:

vyžaduje abstraktné myslenie – uvažovanie nad rámec textu, čo vyžaduje využitie širších vedomostí, dôraz na obsah textu, posúdenie celkovej hodnoty textu, jeho celistvosť a zrozumiteľnosť, význam textu pre čitateľa, vyjadrenie čitateľovho stanoviska k textu a jeho obhájenie pomocou dôkazov a argumentov mimo textu ap. Bloomova taxonómia: hodnotiť.

5. *Uvažovanie o forme textu a jeho hodnotenie*: skúmanie a kritické hodnotenie jazyka textu: vyžaduje abstraktné myslenie – uvažovanie nad rámec textu, čo vyžaduje využitie širších vedomostí, dôraz na formu textu, hodnotenie kvality textu, jeho efektivity, primeranosti, a to z hľadiska využitia jazykových prostriedkov, posúdenie výberu lexikálnych prostriedkov, jazykového štýlu autora, úplnosti textových zložiek ap. Bloomova taxonómia: hodnotenie.

Medzi procesmi čitateľskej gramotnosti a prvými 5 kategóriami cieľov revidovanej Bloomovej taxonómie (zapamätať si, porozumieť, aplikovať, analyzovať a hodnotiť) sa dajú nájsť zaujímavé súvislosti. nekompatibilná je iba najvyššia kategória cieľov 6. tvoriť, ktorá presahuje rámec čitateľskej gramotnosti.

PISA 2009 päť procesov úzko prepojených s úplným porozumením textu, ktoré sledovala pri hodnotení čitateľskej gramotnosti v predchádzajúcich medzinárodných meraniach a hodnoteniach (Pisa 2003, 2006), zredukovala pre potreby jednoduchšieho spracovania výsledkov na tri rozsiahlejšie procesy: 1. nájdenie a získanie informácie, 2. integrácia a interpretácia (v zásade spojenie 2. a 3. procesu, t. j. utváranie širšieho porozumenia a rozvíjanie interpretácie), 3. uvažovanie a hodnotenie (v zásade spojenie 4. a 5. procesu, t. j. uvažovanie o obsahu textu a jeho hodnotenie a uvažovanie o forme textu a jej hodnotenie). Rozdelenie procesov čitateľskej gramotnosti na tri rozsiahlejšie procesy vyhovuje aj potrebám školskej praxe pri identifikácii jednotlivých položiek didaktického testu zameraného na čítanie s porozumením.

1. **Nájdenie a získavanie informácie** - vyhľadať v texte rôzne údaje, vyhľadať fakty v texte vzťahujúce sa k jeho téme.
2. **Integrácia a interpretácia** - vyhľadať kľúčové slová v texte, usporiadať informácie v texte podľa dôležitosti, nadväznosti, interpretovať súvislosť nadpisu s obsahom textu, vyvodiť záver zo zistených súvislostí medzi informáciami v texte, vecne argumentovať – zdôvodniť úsudok s odkazom na text, porovnávať dve a viac informácií v texte.
3. **Uvažovanie a hodnotenie** - vytvoriť na základe čiastkových informácií z textu hypotézu o jeho závere a svoju hypotézu overiť v diskusii, vybrať z textu zaujímavú myšlienku a rozobrať ju, na obhajobu svojho stanoviska použiť ako argumenty niektoré poznatky získané analýzou textu.

Členovia klubu si vyskúšali tvoriť vhodné zadania plniace tieto procesy. Napr. proces čitateľskej gramotnosti: uvažovanie a hodnotenie – napr. Porovnaj dva texty. Integrácia a interpretácia - Ktorý z uvedených faktov nie je spomenutý v oboch textoch súčasne? Nájdenie a získanie informácií - vypíšte z ukážky a dve slová alebo slovné spojenia, ktoré charakterizujú...

Uvažovanie a hodnotenie - napíšte 1 – 2 vetami, aké je poslanstvo textu, uveďte dôkaz z textu,

1. **Záver a odporúčania:**

Čitateľská gramotnosť sa v súčasnosti nechápe ako schopnosť čítať, nesleduje sa ani schopnosť rýchlo a plynule čítať, pri najvyššej úrovni čitateľskej gramotnosti má byť čitateľ schopný spracovať také informácie z neznámeho textu, ktoré nie je jednoduché nájsť, musí preukázať detailné porozumenie textu a musí vedieť posúdiť, ktoré informácie z textu sú podstatné. takýto čitateľ je schopný kriticky hodnotiť, formulovať hypotézy založené na konkrétnych vedomostiach a reagovať na neočakávané situácie

--

2. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Mária Revayová
3. Dátum	25.3.2021
4. Podpis	
5. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ľubica Serafinová
6. Dátum	
7. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu

Pokyny k vyplneniu Správy o činnosti pedagogického klubu:

Prijímateľ vypracuje správu ku každému stretnutiu pedagogického klubu samostatne. Prílohou správy je prezenčná listina účastníkov stretnutia pedagogického klubu.

1. V riadku Prioritná os – Vzdelávanie
2. V riadku špecifický cieľ – uvedie sa v zmysle zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len "zmluva o NFP")
3. V riadku Prijímateľ - uvedie sa názov prijímateľa podľa zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku

4. V riadku Názov projektu - uvedie sa úplný názov projektu podľa zmluvy NFP, nepoužíva sa skrátený názov projektu
5. V riadku Kód projektu ITMS2014+ - uvedie sa kód projektu podľa zmluvy NFP
6. V riadku Názov pedagogického klubu (ďalej aj „klub“) – uvedie sa názov klubu
7. V riadku Dátum stretnutia/zasadnutia klubu - uvedie sa aktuálny dátum stretnutia daného klubu učiteľov, ktorý je totožný s dátumom na prezenčnej listine
8. V riadku Miesto stretnutia pedagogického klubu -uvedie sa miesto stretnutia daného klubu učiteľov, ktorý je totožný s miestom konania na prezenčnej listine
9. V riadku Meno koordinátora pedagogického klubu – uvedie sa celé meno a priezvisko koordinátora klubu
10. V riadku Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy – uvedie sa odkaz / link na webovú stránku, kde je správa zverejnená
11. V riadku Manažérske zhrnutie – uvedú sa kľúčové slová a stručné zhrnutie stretnutia klubu
12. V riadku Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia - uvedú sa v bodoch hlavné témy, ktoré boli predmetom stretnutia. Zároveň sa stručne a výstižne popíše priebeh stretnutia klubu
13. V riadku Závěry o odporúčania – uvedú sa závery a odporúčania k témam, ktoré boli predmetom stretnutia
14. V riadku Vypracoval – uvedie sa celé meno a priezvisko osoby, ktorá správu o činnosti vypracovala
15. V riadku Dátum – uvedie sa dátum vypracovania správy o činnosti
16. V riadku Podpis – osoba, ktorá správu o činnosti vypracovala sa vlastnoručne podpíše
17. V riadku Schválil - uvedie sa celé meno a priezvisko osoby, ktorá správu schválila (koordinátor klubu/vedúci klubu učiteľov)
18. V riadku Dátum – uvedie sa dátum schválenia správy o činnosti
19. V riadku Podpis – osoba, ktorá správu o činnosti schválila sa vlastnoručne podpíše.

Príloha správy o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku

	kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov č. 781
Názov projektu:	Cesta k úspechu cez rozvoj kompetencií žiakov ZŠ s MŠ Skalité - Kudlov
Kód ITMS projektu:	312011Q897
Názov pedagogického klubu:	Klub čitateľskej gramotnosti

PREZENČNÁ LISTINA

Miesto konania stretnutia: Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov č. 781

Dátum konania stretnutia: 25.3.2021

Trvanie stretnutia: od 13.30 hod do 16.30 hod

Zoznam účastníkov/členov pedagogického klubu:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia
1.	Mgr. Janka Budošová		Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov
2.	Mgr. Eva Révayová		Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov
3.	Mgr. Iveta Šimaliaková		Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov
4.	Mgr. Mária Revayová		Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov
5.	Mgr. Marta Vojčiňáková		Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov
6.	Mgr. Ľubica Serafinová		Základná škola s materskou školou, Skalité - Kudlov

Meno prizvaných odborníkov/iných účastníkov, ktorí nie sú členmi pedagogického klubu a podpis/y:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia